

Δηιώω σημαίνει φέρομαι εχθρικά. Δηίς είναι η μάχη. Δηιάνειρα θα πει «η εχθρική προς τους άνδρες». Μια «εχθρική προς τους άνδρες» ήταν ήδη η Αταλάντη, δεμένη με τους μύθους της Αιτωλίας που φέρουν τον ήρωα Μελέαγρο κρυφά ερωτευμένο μαζί της όταν γινόταν το κυνήγι του Καλυδώνιου κάπρου. Η άλλη «εχθρική προς τους άνδρες» ήταν η ίδια η Δηιάνειρα, πανέμορφο αγοροκόριτσο, ατρόμητη πολεμίστρια, αδελφή του Μελέαγρου από την ίδια μάνα, την Αλθαία, που την απέκτησε όταν έσμιξε με τον θεό Διόνυσο. Και η Δηιάνειρα ήταν ανύπαντρη ακόμα, όταν ο Μελέαγρος πέθανε.

Τυχερός στον θάνατό του, ο Μελέαγρος, η σκιά του, συναντήθηκε με τον Ηρακλή, όταν αυτός κατέβηκε στον Άδη να πάρει τον Κέρβερο ως δωδέκατο και τελευταίο άθλο του. Η σκιά του Μελέαγρου είχε μπροστά της τον μεγαλύτερο ήρωα της εποχής, από τους άξιους τον πιο άξιο να πάρει για σύζυγο την όμορφη αδελφή του. Και ο Ηρακλής υποσχέθηκε ότι θα την παντρευτεί. Πήγε στην Αιτωλία να την βρει.

Στην Καλυδώνα, η Δηιάνειρα απέκρουε σθεναρά την ερωτική πολιορκία του Αχελώου που την είχε επίσημα ζητήσει από τον τυπικά πατέρα της, τον βασιλιά Οινέα. Ήταν ο πιο δυνατός από τους τρεις χιλιάδες ποταμούς, γιους του Ωκεανού και της Τηθής. Εμφανιζόταν μπροστά στην παρθένα κόρη πότε σαν ταύρος, πότε σαν φίδι, πότε σαν άνθρωπος με κεφάλι ταύρου, όμοιος με τον Μινώταυρο.

Κάποιες ζωγραφιές σε αγγεία τον παρουσιάζουν με σώμα ταύρου και ανθρώπινο κεφάλι αλλά με κέρατα, κάτι σαν κένταυρο με ταυρίσιο αντί για αλογίσιο σώμα. Ένας λόγος παραπάνω να μην τον θέλει το κορίτσι. Δεν αρνιόταν τους άνδρες για να γίνει γυναίκα ενός τέρατος, έστω κι αν αυτό ήταν ποτάμιος θεός.

Ο Ηρακλής εμφανίστηκε στην Καλυδώνα ακριβώς όταν τα περιθώρια αντοχής της Δηιάνειρας είχαν αρχίσει να στενεύουν. Είτε επειδή τον είδε σαν θεόσταλτο σωτήρα της είτε επειδή της άρεσε ο στιβαρός ήρωας είτε και για τα δυο, η Δηιάνειρα ερωτεύτηκε τον Ηρακλή. Γι' αυτήν, ήταν ο πρώτος, ο μεγάλος της έρωτας. Όμως, ο Αχελώος ήταν εκεί. Αυτός την είχε ζητήσει πρώτος. Ο βασιλιάς Οινέας βρέθηκε σε δίλημμα. Η λύση ήταν μια μονομαχία ανάμεσα στους διεκδικητές της καρδιάς της Δηιάνειρας.

Ως τότε, ο Ηρακλής είχε μονομαχήσει για να σώσει την τιμή της Ήρας από τους Σιληνούς. Είχε μονομαχήσει με τον κένταυρο Ευρυτίωνα για να σώσει την κόρη του Δεξαμενού που παντρεύτηκε τον Αζάνα. Είχε σώσει την Ησιόνη από το τέρας για να την παντρευτεί ο Τελαμώνας. Τώρα, έπρεπε να μονομαχήσει για να σώσει την κόρη που αυτός ήθελε να πάρει σύζυγο.

Ένα αγγείο των μέσων του 5^{ου} π.Χ. αιώνα δείχνει την Δηιάνειρα, ντυμένη νύφη, με αγωνία να παρακολουθεί την επική μονομαχία ανάμεσα στον Ηρακλή και τον Αχελώο. Ήταν αντρίκεια σύγκρουση. Σωστή μάχη, όπως την διηγήθηκε αργότερα η ίδια η Δηιάνειρα. Ο Σοφοκλής, στις «Τραχίνιες» (15 κ.ε.) βάζει στο στόμα της αυτά τα λόγια:

«Έχοντας τέτοιο μνηστήρα (τον Αχελώο), ευχόμουν να πεθάνω πριν να τον παντρευτώ. Ύστερα όμως από κάμποσο καιρό, για μεγάλη μου χαρά, ήρθε ο δοξασμένος γιος του Δία και της Αλκμήνης που με απελευθέρωσε έπειτα από μάχη με τον Αχελώο. Και δεν μπορώ να διηγηθώ την αγωνία που πέρασα στη διάρκεια του αγώνα, γιατί δεν την αισθάνθηκα. Κάθε όμως ανεπηρέαστος θεατής μπορεί να βεβαιώσει ότι εγώ ήμουν σαστισμένη από τον φόβο μήπως η ομορφιά μου φέρει στο τέλος τη λύπη. Ο προστάτης των αγώνων, Δίας, έδωσε καλό τέλος, αν πρέπει να δεχτώ την έκβαση του αγώνα καλή. Διότι, επειδή προκρίθηκα γυναίκα του Ηρακλή ύστερα από αγώνα, πάντα έχω κάποιο φόβο και ανησυχώ για κείνον».

Η μονομαχία κρίθηκε, όταν ο Ηρακλής κατάφερε να αρπάξει τον Αχελώο από τα κέρατα και να του σπάσει το ένα. Ο Αχελώος παραδέχτηκε την ήττα του. Και παρακάλεσε τον νικητή να του επιστρέψει το σπασμένο κέρατο. Σε αντάλλαγμα, του πρόσφερε το κέρας της Αμάλθειας που κατείχε και στο οποίο έχει ήδη γίνει αναφορά.

(τελευταία επεξεργασία, 10 Σεπτεμβρίου 2021)